

HAAKSBERGEN WERELDOORLOG II

1940-1945

ROUTE 60 km

Route langs WO II-gedenkplekken rond Haaksbergen. Met deze route wil de maker allen aan wie wij onze vrijheid danken, eren. Het is ook een route die ons de mooie plekjes van Haaksbergen laat zien zoals het Haaksbergs-Buurserveen. Zie boeken bij het Historisch Centrum Haaksbergen over deze oorlog.

Deze route is gemaakt door routevrijwilliger Gerard Vaanhold.

20
25

Haaksbergen Wereldoorlog II

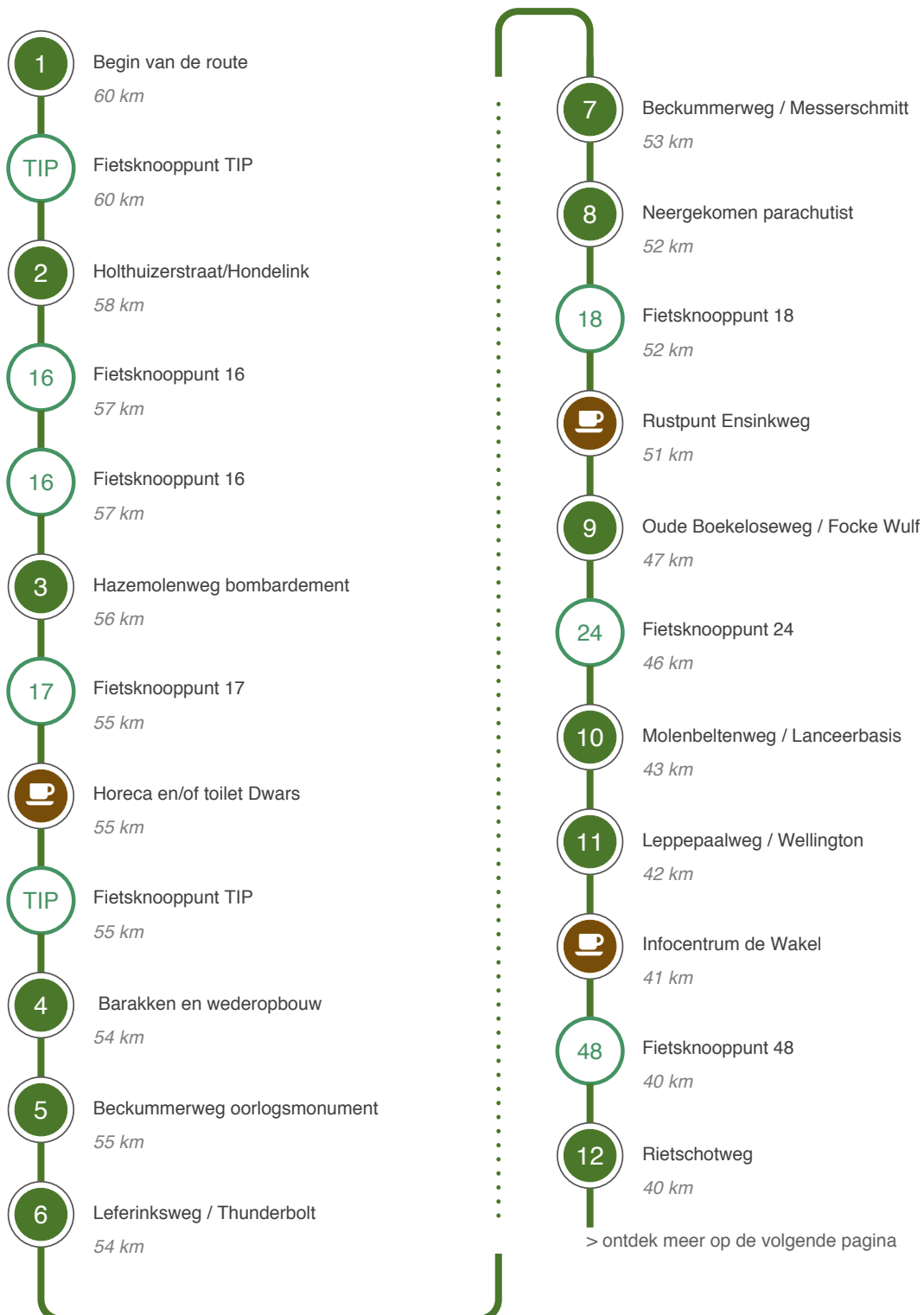
1940-1945

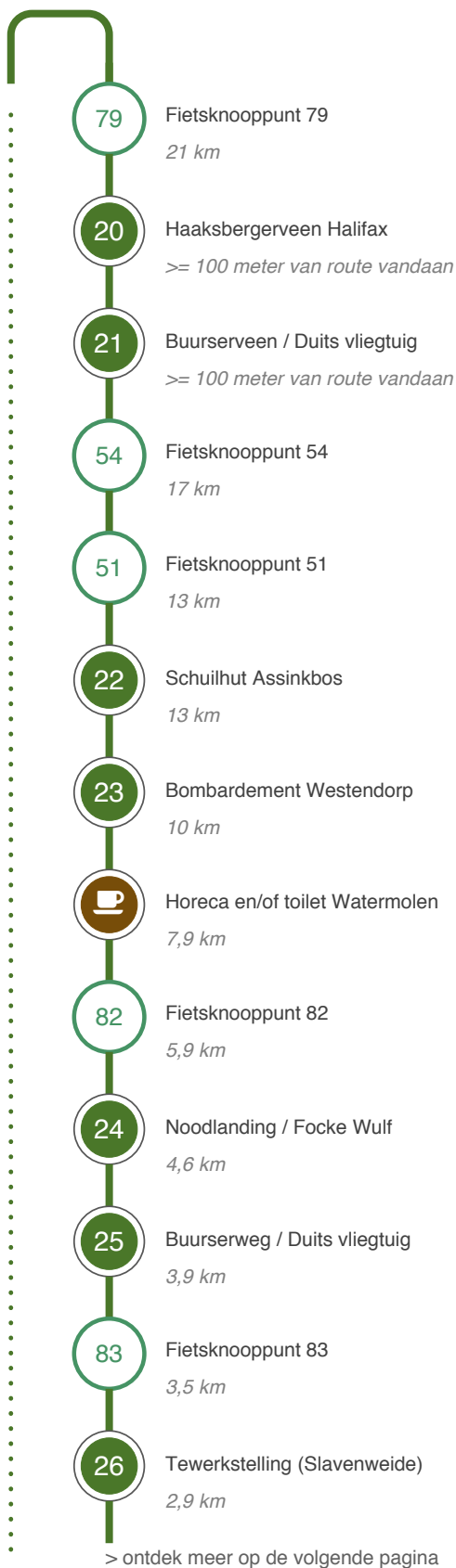
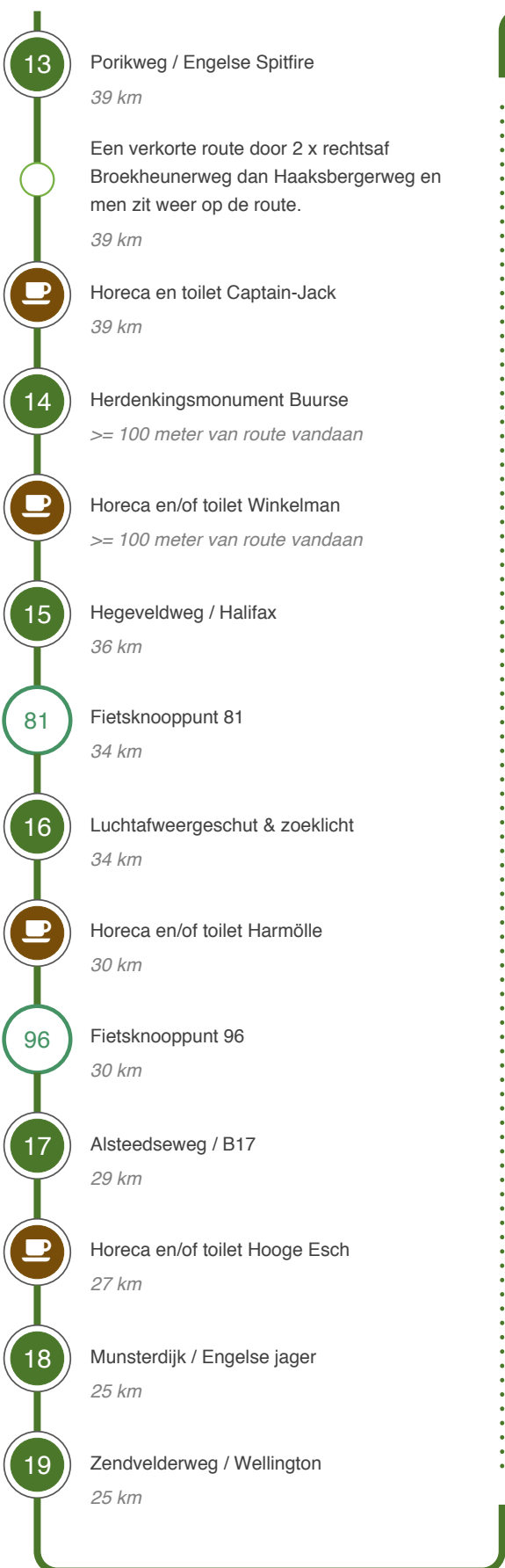
Haaksbergen Wereldoorlog II

Hoe kom ik bij het startpunt?

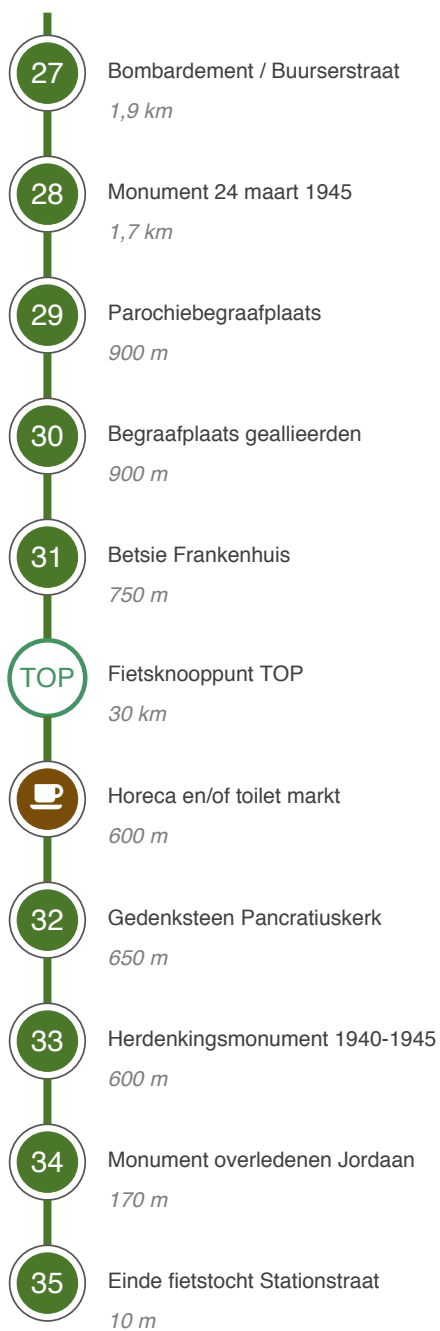

Startpunt: Stationsstraat 3, 7481 JA Haaksbergen. Parkeren aan de Parallelweg aan de andere kant van het spoorstation. Daarnaast kan men parkeren en starten bij alle horeca gelegenheden in de route.

Vervolg route

Vervolg route

-
- 27 Bombardement / Buuserstraat
1,9 km
 - 28 Monument 24 maart 1945
1,7 km
 - 29 Parochiebegraafplaats
900 m
 - 30 Begraafplaats geallieerden
900 m
 - 31 Betsie Frankenhuis
750 m
 - TOP Fietsknooppunt TOP
30 km
 - Horeca en/of toilet markt
600 m
 - 32 Gedenksteen Pancratiuskerk
650 m
 - 33 Herdenkingsmonument 1940-1945
600 m
 - 34 Monument overledenen Jordaan
170 m
 - 35 Einde fietstocht Stationstraat
10 m

Einde van de route

Haaksbergen Wereldoorlog II

60 km

1

Begin van de route

Museum Buurt Spoorweg MBS

Startpunt: Stationsstraat 3 7481 JA
Haaksbergen. Tevens MBS spoormuseum.
Bepaalde parkeerruimte (parkeerschijf) of
aan de Parallelweg (vrij parkeren).
Informatie vind je meer op:

<https://www.museumbuurtspoorweg.nl/>
(Spoorwegmuseum)

2

Holthuiserstraat/Hondelink

Duits jachtvliegtuig

Op 23 januari 1945 stortte een vliegtuig neer
in de nabijheid van erve Ten Voorde aan de
Holthuiserstraat 11 voorheen C 185.
Bewoner is de familie Ter Woerst (Barg).
Verder geen persoonlijke ongevallen of
schades aan gebouwen.

Het gaat hier om een Duits jachtvliegtuig Focke Wulf 190D-9" De Schwarze 11" neer naar een luchtgevecht met een Hawker Tempest. De piloot aankomend officier G. Langer kwam hierbij om het leven.

3

Hazemolenweg bombardement

Bombardement woning 1945

Op 31 maart sloeg het noodlot toe voor de familie Wilders in St. Isidorushoeve in wijk C nr 180a. Door een luchtaanval van geallieerden vliegtuigen werd de woning getroffen.

Gesneuvelden

Dina Wilders-Meijerink (39) en 4 kinderen kwamen daarbij om het leven: Marietje (10), Fransje(6) en Jotje (3) Fonsje (2). Verder

een jongeman Gerard Keizers (24), Hanna Jannink (45) en Gefreiter Fritz Kuppich (Duits soldaat).

De huidige bewoning aan de Hazenmolenweg waar de woning van de familie Wilders woonden.

Horeca en/of toilet Dwars

Cafe Dwars, St. Isidorushoeve: Voor openingstijden zie: www.cafedwars.nl

Barakken en wederopbouw

Barakken en wederopbouw

Deze barakken werden in 1941 in opdracht van de Duitsers gebouwd, ten behoeve van de verbindingdienst. Zie informatiebord. En aan de overkant is een boerderij in de laatste week getroffen door de beschietingen

Beckummerweg oorlogsmonument

Oorlogsmonument

Het monument stond voorheen op de kruizing Goorsestraat-Beckummerweg en wordt door leerlingen van de Bonifaciuschool onderhouden.

Barakken

Tijdens de oorlog is hier aan de Beckummerweg in oktober 1940 door de Duitsers een inlichtingenbarak gebouwd, in de volksmond 'de Barakken'. Na de oorlog werden de barakken gebruikt voor huisvesting ca 1946 tot 1960 en later huisvesting van bedrijven. Van 1969-2010 provincie Overijssel.

Wederopbouw

Boerderij Boonk. Na de brand in 1945 was alleen de voorgevel van de oude boerderij overgebleven.

Wederopbouwboerderij erva Boonk

Op 1 april 1945 rukken enkele Britse tanks vanuit Rietmolen op naar St. Isidorushoeve. De commandant vermoedt op grond van ontvangen berichten dat de Duitsers uit de barakken aan de Beckummerweg zich verschanst hebben in de boerderij Boonk van de familie Laarman aan de Boonkweg 21. Vanaf de Goorseweg wordt de boerderij onder vuur genomen. Binnen de kortste keren staat de woning in brand. Er komen echter geen Duitsers te voorschijn. Die zijn in de prille morgen in de richting Beckum vertrokken. Hierop trekken de bevrijders naar de kern van het dorp en gaan via de Beckummerweg de Duitsers achterna. Een historisch moment; St. Isidorushoeve is het eerste bevrijde dorp in Overijssel. Boerderij Boonk wordt na de bevrijding weer opgebouwd met behulp van de overheid (het Bureau Wederopbouw Boerderijen). Het is één van de vijf zogenaamde wederopbouwboerderijen van de gemeente Haaksbergen.

Het Erve Boonk werd door de geallieerden onder vuur genomen en alleen de voorgevel bleef intact. Na de bevrijding werd de boerderij weer opgebouwd met overheidssteun (zie ook het bord dat hier geplaatst is).

6

Leferinksweg / Thunderbolt

Amerikaanse Thunderbolt

Op 30 januari 1944 is achter het erve Leferinksweg 10 een Amerikaanse Thunderbolt neergestort. De piloot was 2nd. Lieutenant E.R. Maed.

7

Beckummerweg / Messerschmitt

Messerschmitt BF 109

Crash op 23 februari 1945 van een Messerschmitt. Piloot is onbekend. Plaats is achter de boerderij van Keizer (Rietoarend).

8

Neergekomen parachutist

Duits piloot

De neergekomen Duits piloot Feldwebel Felix Emmerich is zwaar gewond geraakt (zie volgende punt Oude Boekeloseweg).

Rustpunt Ensinkweg

Rustplek waar men van koffie of thee kan genieten.

9

Oude Boekeloseweg / Focke Wulf

Focke Wulf

Op 10 oktober 1943 is hier een Duits vliegtuig van het type Focke Wulf Fw 190 A 5 om 15.00 uur neergestort. Pilot was Feldweibel Felix Emmerich. De zwaargewonde piloot kwam terecht op de hoek Schoolkaterdijk / Rondeelweg.

10

Molenbeltenweg / Lanceerbasis

Lanceerinrichting V1

Hier aan de Molenbeltenweg werd een lanceerbasis voor V1-raketten gebouwd.

Lanceerinrichting

De foto laat één lanceerinrichting zien zoals die geplaatst zou moeten worden.

11

Leppepaalweg / Wellington

Wellington HE281

Op 24 mei 1943 stortte een vliegtuig van het type Wellington HE 281 neer aan de Leppepaalweg bij de boerderij van G. Meijer. Pilot, Leslie Gorden Sutherland Canada, Dunkerley (Engeland), Jepson (Engeland), Masterson (Canada), Rivest (Canada). Zij zijn allen begraven in Haaksbergen.

Infocentrum de Wakel

De Wakel: voor openingstijden zie www.natuurmonumenten.nl/natuurgebied/buuserzand/infocentrum-de-wakel

12

Rietschotweg

Messerschmit

Op 20 februari 1943 vond hier op de hoek Stendermolenweg/Rietschotweg in Buurse een crash plaats van een Duits vliegtuig van het type Messerschmitt BF-110/F4.

Twee bemanningsleden sneuvelden: piloot Leutnant Norbert Budde en marconist gefreiter Karl Roth.

MESSERSCHMITT

13

Porikweg / Engelse Spitfire

Spitfire

Achter de boerderij van H.J. ter Huurne ('t Hag) aan de Porikweg 7 stortte op 4 januari 1945 een vliegtuig neer. Het betrof de Spitfire van piloot Kester Jack Thomsen uit Canada.

Meijersgaardenweg

Op deze foto ongeveer de plek boer Gleis waar het vliegtuig neerstortte. Eerder was hij betrokken bij een luchtgevecht boven Hengelo.

Horeca en toilet Captain-Jack

Restaurant Captain-Jack. Voor openingstijden zie: www.captainjack.nl

14

Herdenkingsmonument Buurse

Oorlogsslachtoffers Buurse

Dit monument staat voor de herdenking van de gevallen oorlogsslachtoffers tijdens de tweede wereldoorlog 1940-1945 en woonachtig in Buurse

Horeca en/of toilet Winkelman

Café Winkelman: Voor openingstijden zie. De boom voor het café is op 6 september 1898 geplant door Bernard Abbink (Küpers Naads) i.v.m. de kroning van prinses Wilhelmina tot Koningin.

<https://www.cafewinkelman.nl/> (Café Winkelman)

Hegeveldweg / Halifax

Halifax

Achter het woonhuis van A.J. ten Harkel aan de Bramerveldweg verongelukte op 13 mei 1943 tijdens WO II een halifax bommenwerper in het weiland. Pilot Flt. J. Sale en de Engelsen Richards en Sawyer kwamen hier bij om. Allen begraven in Haaksbergen.

Schijnvliegveld

Hier in de buurt, op de hoek van de Bramerveldweg en de Witteveenweg, bevond zich een 'schijnvliegveld', compleet met landingsbaan en houten vliegtuigen die werden verlicht als het donker werd.

Luchtafweergeschut & zoeklicht

Luchtafweergeschut

Aan de Bramerveldweg stond een zoeklicht en 'Flakgeschütz' (luchtafweergeschut). Ook op andere plekken rond Haaksbergen werd luchtafweergeschut geïnstalleerd, o.a. in de driehoek Krakeelsweg - Watermolenweg - Veenrietweg en op de hoek Hazenweg-Stepelerveldweg.

Zoeklicht

Zoeklicht dat werd gebruikt om de vliegtuigen te volgen en vervolgens met 'Flakgeschütz' (luchtafweergeschut) neer te halen.

Horeca en/of toilet Harmölle

Restaurant Harmölle. Voor openingstijden zie: www.haarmuehle.de

Alsteedseweg / B17

Bommenwerper B17

10 Oktober 1943 werden 3 Amerikaanse bommenwerpers neergeschoten. Eén in Buurse met 2nd. Flight lieutenant. F. Ward. Uit elk vliegtuig sneuvelde een inzittende die op Haaksbergse grondgebied neer kwam: Schneider, Rightmire en Look. Deze werden in Haaksbergen begraven en later in Margraten.

Horeca en/of toilet Hooge Esch

Pannenkoekenrestaurant Hooge Esch Buurse: Voor openingstijden zie: www.hoogeschbuurse.nl

Munsterdijk / Engelse jager

Tempest MK V

Op 24 februari 1945 stortte piloot flight lieutenant. L.A. Wood met zijn gevechtsvliegtuig Tempest MK V neer bij de Munsterdijk nabij boerderij ter Heegde ('De Hilder'). De Tempest was de snelste jager van de Engelse luchtmacht.

19

Zendvelderweg / Wellington

Wellington bommenwerper

Aan de Zendvelderweg 7 stortte op 24 mei 1943 Edward Silas Morris neer met zijn bommenwerper van het type Wellington HE 290. Alle vijf bemanningsleden kwamen om het leven. De gesneuvelden zijn: Dunkerley, Williamson, Thompson, Stewart en Morris. Begraven in Haaksbergen.

20

Haaksbergerveen Halifax

Engelse Halifax

De Engelse Halifax van piloot flight lieutenant J.R. Frith kwam neer in het Haaksbergerveen op 28 augustus 1942. Hierbij kwamen 7 bemanningsleden om het leven, de namen zijn: Wilson, Hopkins, Frith, Blundall, Briant, Craig en Duncombe. Begraven in Haaksbergen.

21

Buurserveen / Duits vliegtuig

Focke Wulf

Het jachtvliegtuig type 'Focke Wulf' FW 190D van de Duitse aankomend officier luftwaffe. Aloysius van Hooven stortte hier neer op 1 januari 1945 en kwam daarbij om het leven.

Schuilhut Assinkbos

Schuilhut

De familie van slager De Lieme hield zich eerst schuil in een hutje in het Assinkbos. De hut stond in de buurt van deze woning. Op 25 maart 1943 verhuisden ze naar het Honeschbos.

Verraden

In 1943 kwamen ook 16 joden uit Eibergen voor een schuilplek in het Honeschbos hier in de buurt. Ze werden verraden en opgepakt door de Duitsers. Op een zondagmorgen werd ook de familie De Liemers (slager in de Oosterstraat) opgepakt.

Bombardement Westendorp

Voltreffer woning Westendorp

Na de bevrijding van Haaksbergen op eerste Paasdag werd in de nacht van de tweede Paasdag op 3 april 1945 de woning van Westendorp (Slatboer) gebombardeerd, waardoor hun twee kinderen, Jo (1929) en Wilhelmiën (1937) om het leven kwamen. Veel meer woningen aan de Eibergsestraat werden hier geraakt.

Verder werden hier aan de Eibergsestraat nog veel meer woningen getroffen door het oorlogsgeweld.

Horeca en/of toilet Watermolen

Hier aan de Watermolen kan men even uitrusten en wanneer de molen geopend is van binnen bekijken. Voor openingstijden zie: www.watermole.nl

24

Noodlanding / Focke Wulf

Messerschmitt

Op 22 januari 1945 maakte een Duitse Messerschmitt een noodlanding op de Es aan de Buurserstraat achter de woning van K. van Houten.

25

Buurserweg / Duits vliegtuig

Buurserweg / Duits vliegtuig

Het eerste vliegtuig die op 1 januari 1945 neerkwam op de Buurserweg - tussen de woningen op nummers 196 en 198 - was een Duits gevechtsvliegtuig van het type 'Focke Wulf'. Staffelnkapitän Hauptman. Norbert J. Katz kwam daarbij om het leven.

Tewerkstelling (Slavenweide)

Slavenweide.

Op deze plek werden Haaksbergse mannen en vrouwen bijeengebracht voor tewerkstelling in Duitsland. Zie voor verdere informatie het bord dat hier is geplaatst.

Bombardement / Buurserstraat

Woning Burgemeester

Woning van de Burgemeester van Haaksbergen Jhr. Von Heijden. Hierbij kwam hij zelf om het leven toen hij in zijn tuin zat te genieten van de zon.

Getroffen woning van Noordink

Het huis van de familie Noordink waarvan de moeder en twee kinderen ongedeerd uit te voorschijn kwamen.

Gaten in de gevel

Woonhuis van de familie Schreibelt waar de gaten van het bombardement nog duidelijk zichtbaar zijn. In 1965 stond de woning er nog.

28

Monument 24 maart 1945

Monument 24 maart 1945

Zaterdag 24 maart 1945 09.23 uur. Op deze ochtend lieten geallieerde bommenwerpers, 318 zware fragmentatiebommen vallen op Haaksbergen (vergissing bombardement). Zij troffen De Brink, Klaashuisstraat, Buuserstraat, Beverstraat, Enschedesestraat, Veldkampstraat en Smitterijweg.

Aantal Slachtoffers

Er vielen 57 doden en meer dan 200 gewonden. Ruim 100 panden werden verwoest of beschadigd. Herdenking 75 jaar geleden op 24 maart 2020.

Parochiebegraafplaats

Parochiebegraafplaats

Het H. Hartbeeld dat Pastoor Wienholts op 23 maart 1940 ter gelegenheid van zijn 80ste verjaardag liet plaatsen voor het katholieke gedeelte van de begraafplaats aan de Enschedesestraat.

Erehof slachtoffers 1945

Aan de Enschedesestraat ligt het Erehof slachtoffers bombardement 24 maart 1945 (helemaal links, kant Moskee), van de parochiebegraafplaats (Herdenkingspark de Hoge Weide linker gedeelte). Hier liggen 20 van de 57 slachtoffers van het bombardement begraven.

Begraafplaats geallieerden

Begraafplaats geallieerden

Op deze begraafplaats (Herdenkingspark de Hoge Weide linker gedeelte) zijn de omgekomen bemanningsleden van de geallieerde vliegtuigen begraven, 20 van de 23 geallieerden. De 3 Amerikanen zijn in 1946 herbegraven in Margraten.

<https://www.tracesofwar.nl/sights/1831/Oorlogsgraven-van-het-Gemenebest-Haaksbergen.htm> (Begraafplaats geallieerden)

31

Betsie Frankenhuis

Beeldje van Betsie Frankenhuis

Betsie Frankenhuis stond symbool voor alle joodse inwoners van Haaksbergen tijdens de Jodenvervolging/Holocaust 1940-1945.

☕

Horeca en/of toilet markt

Hier zijn verschillende horecagelegenheden.

32

Gedenksteen Pancratiuskerk

Gedenksteen Pancratiuskerk

Markt 9. De tekst op de gedenksteen luidt: 'LIBERATIO A VI TEUTONICA AD MCMXLV.I.IV.' De vertaling van deze Latijnse tekst luidt: 'Bevrijdt van de Duitsers anno 1945-1-4.'

Herdenkingsmonument 1940-1945

Herdenkingsmonument 1940-1945

Op 26 november 1949 werd dit oorlogsmonument, "Vrouw van vrede". (plaatselijke benaming: Hanna van de Markt) ontworpen door Corinne Franssen-Heslenfeld, onthuld. Bij dit monument hoort een plaquette met daarop alle namen van de omgekomen personen. Deze bevindt zich in het gemeentehuis.

Gevallenen Haaksbergen

Later werd er naast de raadszaal in 1997 een nieuw monument naar ontwerp van Martin Klerkx gemaakt met een kopie van deze namenplaquette. Ook het Indië monument uit 1955, in natuursteen, van Titus Leeser werd aan dit nieuwe monument toegevoegd.

<https://www.4en5mei.nl/oorlogsmonumenten/zoeken/605/haaksbergen-herdenkingsmonument> (Herdenkingsmonument)

Monument overledenen Jordaan

Monument overledenen Jordaan

Bouwmeester 8. Op 29 april 1943 werd bij machinefabriek Stork in Hengelo (Ov). het sein werd gegeven voor een staking waaraan ook het personeel van textiel fabriek Jordaan aan mee deed. Het gevolg was dat 24 mensen in Haaksbergen werden opgepakt, waarvan er 8 werden gefusilleerd.

Monument slachtoffers Jordaan

Plaats van executie is bij hotel-restaurant "De Broeierd" aan de Hengelosestraat in Enschede, waar een monument is geplaatst.

<https://www.tracesofwar.nl/sights/3651/Monument-Executies-Enschede.htm> (De "Broeierd" Enschede)

Na de oorlog werd een gedenksteen geplaatst voor de omgekomen medewerkers van textiel fabriek Jordaan. (joden, meistaking en overig) meistaking. Inmiddels is de steen ingemetseld in één van de muren van Gezondheidscentrum "De Bouwmeester".

Monument Jordaanslachtoffers

35

Einde fietstocht Stationstraat

Einde Fietstocht

Hier zijn wij weer aanbeland bij de MBS het einde van de fietstocht langs plaatsen waar de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden in de tweede wereldoorlog (zie boek onder de vliegrouete en bombardement 24 maart 1945). Ook op de trein van Haaksbergen naar Enschede is meermaals geschoten.

